Vastaus hyvinvointialuealoitteeseen koskien Hauhon ja Lammin suun terveydenhuollon palveluita

Terveyden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta 16.06.2026 § 51

Valmistelija

suun terveydenhuollon tulosaluejohtaja Laura Nikkarila, puh. 040 330 5664, laura.nikkarila(at)omahame.fi, terveydenhuollon toimialajohtaja Jarmo Lappalainen, puh. 040 330 5510, jarmo.lappalainen(at)omahame.fi

Selostus

Hauhon Pitäjä ry:n, Hauhon sosiaali- ja terveysasioiden seurantaryhmä, Sydänlammin kyläyhdistys ry:n ja Lammin sosiaali- ja terveysasioiden seurantaryhmä ovat tehneet 15.3.2026 päivätyn hyvinvointialuealoitteen.

Hyvinvointialuealoitteessa esitetään, että aluevaltuusto muuttaa 9.4.2024 tekemäänsä päätöstä säilyttää suun terveydenhuollon palvelut Hauholla ja Lammilla nykyisissä tai vastaavissa kiinteissä tiloissa.

Aloitteessa on tuotu esille, että aloitteen tekijöiden mielestä palveluverkkopäätöksen mukaista suun terveydenhuollon vaiheittaista keskittämistä kolmeen palvelukeskukseen vuoteen 2030 mennessä ei tulisi tehdä Lammin ja Hauhon hammashoitoloiden osalta.

Hyvinvointialuelain (611/2021) 30 §:n mukaan hyvinvointialueen jäsenellä on oikeus tehdä aloitteita hyvinvointialueen toimintaa koskevissa asioissa. Aloitteen tekijälle on ilmoitettava aloitteen johdosta suoritetut toimenpiteet. Aloitteessa on oltava kunkin aloitteen tekijän osalta perusteet, joista käy ilmi hyvinvointialueen jäsenyys. Aloitetta käsiteltäessä hyvinvointialueen on varattava aloitteen tekijöiden edustajille tilaisuus tulla kuulluiksi.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosäännön 162 §:n mukaan aloitteen käsittelee se hyvinvointialueen viranomainen, jolla on toimivalta tehdä päätöksiä aloitteen tarkoittamassa asiassa.

Suun terveydenhuollon tulosalueen vastaus hyvinvointialuealoitteeseen, käsittelyn etenemisen aikataulu ja informointi kuulemisesta on toimitettu aloitteen tekijöiden yhteyshenkilölle 22.5.2026. Kuulemisvastaus on pyydetty 8.6.2026 klo 12.00 mennessä. Aloitteen tekijöiden yhteyshenkilö on toimittanut kuulemislausunnon määräaikaan mennessä, 7.6.2026.

Suun terveydenhuollon tulosalueen vastauksen ydinsisältö painottuu siihen, että palveluverkkopäätöstä edeltävästi joulukuussa 2023 aluevaltuusto on tehnyt päätöksen niistä määrittelyperiaatteista, jotka ohjaavat palveluverkon rakentamista Kanta-Hämeen hyvinvointialueella. Palveluverkkopäätös pohjautuu näihin määrittelyperiaatteisiin. Tulosalueen vastauksessa todetaan, että nämä määrittelyperiaatteet ovat edelleen olemassa ja vastauksessa on kuvattu niiden vaikutusta osana suun terveydenhuollon palveluita.

Kuulemislausunnon ydinsisältö on, että suun terveydenhuollon järjestämisessä tulisi ottaa aikalisä. Pitäjien hammashoitoloiden tarve tulisi arvioida vuoteen 2030 mennessä. Aloitteentekijät esittävät mietittäväksi, onko johtavien viranhaltijoiden esittämä Hauhon ja Lammin hammashoitoloiden alasajo perusteltu ja voidaanko näiden

hyvinvointialueen osien palvelutarve toteuttaa liikkuvalla yksiköllä ja Hämeenlinnaan keskitettävillä palveluilla. Näkökulma, jota vaaditaan, on yhdenvertaisuus.

Suun terveydenhuollon tulosalue nostaa vielä esiin sen, että tulosalueen palveluita ei hyvinvointialueella enää ole järjestetty kuntapohjaisella mallilla, vaan kaikki alueen palvelut ovat jokaisen alueen asukkaan käytössä. Kunnittain ei voida laskea henkilöstömitoituksia, sillä vastaanottoaikoja annetaan yli vanhojen kuntarajojen asiakkaan yksilöllisen hoidontarpeen mukaan.

Johtopäätöksenä edelleen ilmaistaan, että palveluverkkopäätöksessä (9.4.2024, §30) todetaan, että suun terveydenhuollon palvelut voidaan koota kolmeen palvelukeskukseen vaiheittain vuoteen 2030 mennessä. Palveluverkkopäätöksen pohjana ovat toimineet palveluverkon määrittelyperiaatteet, jotka on päätetty aluevaltuustossa 19.12.2023. Nämä palveluverkon aluevaltuuston määrittelemät periaatteet ovat edelleen voimassa. Niiden perusteella suun terveydenhuollon osalta ei nähdä perusteita sille, miten Hauhon ja Lammin hammashoitolat voitaisiin jättää palvelukeskusten ulkopuolelle. Se ei toteuttaisi poliittisesti päätettyjä palveluverkon määrittelyperiaatteita ja aivan erityisesti niistä kohtaa 6.5 Terveyspalvelut (s.25/28): ”Kalliita laiteinvestointeja ja tukipalveluita vaativat toiminnot kootaan palvelukeskuksiin.”

Liitteenä ovat hyvinvointialuealoite ja suun terveydenhuollon tulosalueen vastaus hyvinvointialuealoitteeseen.

Oheismateriaalina ovat suun terveydenhuollon tulosalueen palvelukuvaus, kuulemislausunto 7.6.2026 ja palveluverkon määritysperiaatteet.

Toimivallan peruste

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 12.4 § kohta 4 ja 162 §

Terveydenhuollon toimialajohtajan päätösesitys

Terveyden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta

1. päättää hyväksyä omalta osaltaan hyvinvointialuealoitteeseen annetun vastauksen ja esittää sen aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle hyväksyttäväksi

2. toteaa omalta osaltaan hyvinvointialuealoitteen käsittelyn päättyneeksi.

Käsittely

Keskustelun aikana Eija Saksala teki Minna Laxin, Sari Auvisen, Mikko Kauton ja Otto Erikssonin kannattamana seuraavan muutosesityksen:

”Ehdotan, että terveyden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta päättää hyväksyä omalta osaltaan hyvinvointialuealoitteen ja esittää sen hyväksymistä edelleen aluehallitukselle ja aluevaltuustolle.”

Koska oli tehty kannatettu muutosesitys, jota ei voitu yksimielisesti hyväksyä, teki puheenjohtaja seuraavan äänestysesityksen: Ne, jotka kannattavat käsittelyn pohjana olevaa toimialajohtajan esitystä, äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat Eija Saksalan muutosesitystä äänestävät EI. Puheenjohtaja esitti, että äänestys toimitetaan nimenhuutona. Puheenjohtajan esitykset hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 6 JAA-ääntä (Kranni, Närkki, Pellinen, Haapanen, Järvinen, Viitanen) ja 7 EI-ääntä (Auvinen, Eriksson, Kautto, Lax, Räsänen, Saksala, Salmi). Puheenjohtaja totesi Eija Saksalan muutosesityksen tulleen hyväksytyksi ja terveyden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunnan päätökseksi.

Päätös

Terveyden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta päätti Eija Saksalan muutosesityksen mukaisesti hyväksyä omalta osaltaan hyvinvointialuealoitteen, ja esittää sen hyväksymistä edelleen aluehallitukselle ja aluevaltuustolle.

Mikko Räsänen saapui tämän asian käsittelyn aikana ennen päätöksentekoa.

Suun terveydenhuollon tulosaluejohtaja Laura Nikkarila oli asiantuntijana läsnä kokouksessa esittelemässä hyvinvointialuealoiteasiaa koskien Hauhon ja Lammin suun terveydenhuollon palveluita, ja hän poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen.

Täytäntöönpano

Muutoksenhaku Ei muutoksenhakuoikeutta

Aluehallitus 31.08.2026 § 298
3937/00.01.03.00/2026

Valmistelija toimialajohtaja Jussi Savola puh. 040 330 5512, jussi.savola(at)omahame.fi

Selostus Terveyden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta käsitteli 16.6.2026 § 51 hyvinvointialuealoitteen, jossa esitetään aluevaltuuston 9.4.2024 tekemän palveluverkkopäätöksen muuttamista siten, että suun terveydenhuollon palvelut säilytetään Hauholla ja Lammilla nykyisissä tai vastaavissa kiinteissä tiloissa. Lautakunta päätti äänestyksen jälkeen hyväksyä aloitteen omalta osaltaan ja esittää sen hyväksymistä edelleen aluehallitukselle ja aluevaltuustolle.

Hyvinvointialuealoitteen käsittelee hallintosäännön 162 §:n mukaan se hyvinvointialueen viranomainen, jolla on toimivalta tehdä päätöksiä aloitteen tarkoittamassa asiassa. Aloite kohdistuu aluevaltuuston tekemään palveluverkkopäätökseen, minkä vuoksi asia saatetaan aluevaltuuston käsiteltäväksi.

Aloitteen tekijöille on hyvinvointialuelain 30 §:n mukaisesti varattu tilaisuus tulla kuulluiksi. Aloitteen tekijöille toimitettiin 22.5.2026 suun terveydenhuollon tulosalueen vastaus sekä tieto asian käsittelyn etenemisestä. Kuulemislausunto saapui 7.6.2026.

Aluevaltuuston 9.4.2024 tekemä palveluverkkopäätös perustuu aluevaltuuston 19.12.2023 hyväksymiin palveluverkon

määritysperiaatteisiin. Suun terveydenhuollon kannalta keskeisen periaatteen mukaan kalliita laiteinvestointeja ja tukipalveluja vaativat toiminnot kootaan palvelukeskuksiin. Nämä määritysperiaatteet ovat edelleen voimassa.

Suun terveydenhuollon palveluverkon muutoksella tavoitellaan palvelujen järjestämistä suuremmissa toimintayksiköissä siten, että henkilöstöä, tiloja, laitteita ja tukipalveluja voidaan käyttää tarkoituksenmukaisesti. Suurempiin yksiköihin kokoamisen arvioidaan parantavan henkilöstön yhteiskäyttöä ja toiminnan jatkuvuutta sekä mahdollistavan muun muassa monihuonemallien, konsultaatioiden ja laajemman kuvantamisen tehokkaamman hyödyntämisen.

Fyysisten palvelupisteiden vähentäminen ei tarkoita sitä, että suun terveydenhuollon palvelujen saatavuudesta Hauhon ja Lammin alueella luovuttaisiin. Palveluja tuotetaan kiinteiden toimipisteiden lisäksi liikkuvina ja siirrettävinä palveluina sekä soveltuvin osin digitaalisina palveluina. Siirrettävässä hammashoitohuoneessa voidaan toteuttaa tavanomaisia hammashoitotoimenpiteitä esimerkiksi koulun läheisyydessä.

Aloitteessa esitetyt palvelujen saavutettavuutta, alueellisia olosuhteita ja yhdenvertaisuutta koskevat näkökohdat ovat palvelujen järjestämisessä merkityksellisiä. Yhdenvertaisuus ei kuitenkaan edellytä samanlaista fyysistä palveluverkkoa hyvinvointialueen kaikissa osissa, vaan palvelujen järjestämistapaa voidaan arvioida väestön tarpeiden ja palvelukokonaisuuden perusteella. Hallintolain 6 § edellyttää viranomaiselta tasapuolista ja johdonmukaista harkintaa. Ratkaisujen tulee perustua hyväksyttäviin ja objektiivisiin perusteisiin.

Aloitteen hyväksyminen merkitsisi poikkeamista koko hyvinvointialuetta varten hyväksytyistä palveluverkon määritysperiaatteista Hauhon ja Lammin osalta. Aloitteen käsittelyn yhteydessä ei ole tullut esille sellaista uutta selvitystä tai sellaisia muuttuneita olosuhteita, joiden perusteella aluevaltuuston aikaisempaa palveluverkkoratkaisua olisi perusteltua muuttaa näiden kahden palvelupisteen osalta. Poikkeamisen tulisi lisäksi olla perusteltavissa suhteessa muiden alueiden ja palvelupisteiden kohteluun.

Palveluverkon toimeenpano on jo käynnissä vuonna 2024 tehdyn päätöksen mukaisesti. Suun terveydenhuollon palvelukuvauksen mukaan ensimmäiset muutokset toteutetaan vuonna 2026 Hämeenlinnan seudulla, tämän jälkeen Forssan ja myöhemmin Riihimäen seudulla. Palveluverkkopäätöksen muuttaminen yksittäisten palvelupisteiden osalta vaikuttaisi siten myös jo käynnissä olevaan koko palveluverkon toimeenpanoon.

Edellä esitetyillä perusteilla aluevaltuuston 9.4.2024 tekemän palveluverkkopäätöksen muuttamiseen Hauhon ja Lammin suun terveydenhuollon palvelujen osalta ei ole perusteita. Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus tulee kuitenkin turvata myös näillä alueilla osana palveluverkkopäätöksen toimeenpanoa.
(JS)

Toimivallan peruste Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 162 §

Hyvinvointialuejohtajan päätösesitys

Aluehallitus päättää

1. hyväksyä hyvinvointialuealoitteeseen laaditun vastauksen;
2. todeta, ettei aloitteessa tai sen käsittelyn yhteydessä ole tullut esille sellaista uutta selvitystä tai sellaisia muuttuneita olosuhteita, joiden perusteella aluevaltuuston 9.4.2024 § 30 tekemää palveluverkkopäätöstä olisi perusteltua muuttaa Hauhon ja Lammin suun terveydenhuollon palvelujen osalta;
3. esittää aluevaltuustolle, ettei palveluverkkopäätöstä muuteta aloitteessa esitetyllä tavalla ja että suun terveydenhuollon palvelut järjestetään aluevaltuuston hyväksymien palveluverkon määritysperiaatteiden ja palveluverkkopäätöksen mukaisesti siten, että palvelujen lainmukainen saatavuus ja saavutettavuus turvataan myös Hauhon ja Lammin alueella sekä
4. esittää aluevaltuustolle, että se toteaa hyvinvointialuealoitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösesityksen.

Kylli Kylliäinen palasi kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana ennen päätöksentekoa.

Riku Bitter poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana ennen päätöksentekoa.

Toimialajohtaja Jarmo Lappalainen ja tulosaluejohtaja Laura Nikkarila olivat kokouksessa paikalla asiantuntijoina tämän asian käsittelyn aikana ja he poistuivat ennen päätöksentekoa.

Täytäntöönpano Päätösesitys / aluevaltuusto

Muutoksenhaku Ei muutoksenhakuoikeutta